നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം ഭാരതസർക്കാർ സ്ഥാപനമായ എ ഐ സി ടി യുടെ "അനുവാദിനി "എന്ന നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ റ്റി ഡയറെക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.എന്നിരുന്നാലും,ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ് .ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേയ്ക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവുമായിരിക്കും.

യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും

v.

ഗോപാൽദാസ് ഭഗവാൻദാസും മറ്റുള്ളവരും

2016-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 3636

2020 ഫെബ്രുവരി 04

[ജസ്റ്റിസ് ആർ.എഫ്. നരിമാൻ, ജസ്റ്റിസ് എസ്. രവീന്ദ്ര ഭട്ട്,ജസ്റ്റിസ് വി. രാമസുബ്രഹ്മണ്യൻ]

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം, 1894 - വകുപ്പ് 4(1), 6 - 1943-ൽ, മുംബൈയിലെ മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ സർവേ നമ്പർ 120/2 (ഭാഗം) ഉൾപ്പെടുന്ന 4 ഏക്കറും 34 ഗുന്തയും ഭൂമി ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് ആവശ്യപ്പെട്ടു - 1949-ൽ, മേൽപ്പറഞ്ഞ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് 2.68 ഏക്കർ ഭൂമി ആവശ്യമില്ലെന്ന് കണ്ട് തിരികെ നൽകി - 1975-ൽ, ശേഷിച്ച 8623 ചതുരശ്ര മീറ്റർ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു - 1978-ൽ വകുപ്പ് 6 പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനം പുറത്തിറങ്ങി - 1986-ൽ ഡ്രാഫ്റ്റ് അവാർഡ് പാസാക്കി - നിലവിലെ കേസിൽ ഈ നടപടികളെ ചോദ്യം ചെയ്തത് 2002-ലാണ് - ഇതേ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട മറ്റ് ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു കേസിൽ, കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാല v. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും എന്ന കേസിൽ സുപ്രീം കോടതി ഭൂവുടമയുടെ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു - അതുകൊണ്ട്, നിലവിലെ കേസ് കാലതാമസം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല എന്ന നിർദ്ദേശത്തോടെ വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തു - വിധിച്ചു: വസ്തുതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, കാലതാമസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യത്തിന് മറുപടി നൽകേണ്ട ആവശ്യമില്ല, കാരണം കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ കേസിൽ റദ്ദാക്കിയ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം തന്നെയാണ് ഈ കേസിലെയും വിജ്ഞാപനം, അതിലൂടെ മുഴുവൻ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളും റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു - വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ മറ്റ് വിവിധ ഭൂമികളെ മാത്രമല്ല, വധവാൻ ഗ്രാമം പോലെയുള്ള തികച്ചും മറ്റൊരു ഗ്രാമത്തിലെ ഭൂമിയെയും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും, വധവാൻ ഗ്രാമത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടി തെറ്റാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന നിലയിലേക്ക് സുപ്രീം കോടതിയുടെ വിധി പോയില്ലെന്നും ഉള്ള അപ്പീൽവാദിയുടെ വാദം അംഗീകരിക്കാൻ കോടതിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല - കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ കേസിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഭൂമി നിലവിലെ ഭൂമിയോട് ചേർന്നുള്ള മലാഡ് ഗ്രാമത്തെ

സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഇതേ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവും അസാധുവുമായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു - ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, അപ്പീൽവാദിക്ക് അനുകൂലമായി നിലവിലെ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുന്നത് നീതിയുടെ താൽപ്പര്യത്തിന് വിരുദ്ധമാകും, കാരണം ഇത് സമാന സാഹചര്യങ്ങളിലുള്ള രണ്ട് വ്യക്തികൾക്കിടയിൽ വിവേചനം കാണിക്കുന്നതിന് തുല്യമാകും - കൂടാതെ, കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ കേസ് പത്രപ്രസിദ്ധീകരണം ഒട്ടും കൈകാര്യം ചെയ്തില്ല - ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലെ പ്രസിദ്ധീകരണവും വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ സംഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതു അറിയിപ്പുകളും നൽകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ മാത്രമാണ് അത് കൈകാര്യം ചെയ്തത് - ഇവ രണ്ടും വകുപ്പ് 4 പ്രകാരമുള്ള സംയോജിതവും നിർബന്ധിതവുമായ ആവശ്യകതകളായി കണക്കാക്കിയിരുന്നു - 1942 മുതൽ കേന്ദ്രത്തിന്റെ കൈവശമുള്ള ഒരു പ്രതിരോധ പദ്ധതിയാണ് ഇതെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ആശ്വാസം നൽകിയ കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ കേസിലെ അതേ വസ്തുതകൾ തന്നെയാണ് ഈ കേസിലും ഉള്ളത് - അതിനാൽ, സമാനമായ വസ്തുതകളിൽ നിലവിലെ കേസിന് വ്യത്യസ്തമായ ഒരു നിഗമനത്തിൽ എത്താൻ കഴിയില്ല - ഡിഫൻസ് ഓഫ് ഇന്ത്യ നിയമങ്ങൾ, 1939 - നിയമം 75 എ - ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന - അനുച്ഛേദം 141, 142.

അപ്പീൽ തള്ളിക്കൊണ്ട്, കോടതി

വിധി: 1.1 2018 മാർച്ച് 27-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം, കാലതാമസം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല എന്ന *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിലെ വിധി കണക്കിലെടുത്ത് ഈ കേസ് വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തെങ്കിലും, ഈ കേസിലെ വസ്തുതകൾ പരിഗണിച്ച് പ്രസ്തുത ചോദ്യത്തിന് കോടതി ഉത്തരം നൽകേണ്ടതില്ല എന്ന് കോടതിക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്. കാരണം, കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ കേസിൽ റദ്ദാക്കിയ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം തന്നെയാണ് ഈ കേസിലും ഉള്ളത്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ, ഈ കോടതി മുഴുവൻ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളും റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവായതായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ മറ്റ് വിവിധ ഭൂമികളെ മാത്രമല്ല, വധവാൻ ഗ്രാമം പോലെയുള്ള തികച്ചും മറ്റൊരു ഗ്രാമത്തിലെ ഭൂമിയെയും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും, വധവാൻ ഗ്രാമത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടി തെറ്റാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന നിലയിലേക്ക് ഈ കോടതിയുടെ വിധി പോയില്ലെന്നും ഉള്ള വാദം അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഈ കേസിലെ ഭൂമിയോട് ചേർന്നുള്ള സ്ഥലമായിരുന്നു *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിലെ ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന മലാഡ് ഗ്രാമത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഇതേ

വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവായതായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, സമാന സാഹചര്യങ്ങളിലുള്ള രണ്ടു വ്യക്തികൾക്കിടയിൽ വിവേചനം കാണിക്കുന്നതിന് തുല്യമായതിനാൽ, യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യക്ക് അനുകൂലമായി നിലവിലെ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുന്നത് നീതിയുടെ താൽപ്പര്യത്തിന് അനുയോജ്യമാകില്ല. [ഖണ്ഡിക 8] [772 ജി-എച്ച്; 773 എ-ഡി]

1.2 വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് 1984-ലെ ഭേദഗതിയിലൂടെയാണ് ആദ്യമായി വന്നതെങ്കിലും, ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന് പുറമെ ഭൂമി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് പൊതു അറിയിപ്പുകൾ നൽകണമെന്ന വ്യവസ്ഥ തുടക്കം മുതൽ നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസ് പത്രപ്രസിദ്ധീകരണം ഒട്ടും കൈകാര്യം ചെയ്തില്ല. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലെ പ്രസിദ്ധീകരണവും വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ സംഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതു അറിയിപ്പുകളും നൽകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ മാത്രമാണ് അത് കൈകാര്യം ചെയ്തത്. ഇവ രണ്ടും വകുപ്പ് 4 പ്രകാരമുള്ള സംയോജിതവും നിർബന്ധിതവുമായ ആവശ്യകതകളായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടു. *ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയുടെ* കേസിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് പല ചോദ്യങ്ങളും പരിഗണിക്കുന്നുണ്ട്, അവയെല്ലാം 2013-ലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസ, പുനഃസ്ഥാപന നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24-ന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. അതിനാൽ, ഈ കേസിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധി കാത്തിരിക്കേണ്ടതില്ല. 1942 മുതൽ കേന്ദ്രത്തിന്റെ കൈവശമുള്ള ഒരു പ്രതിരോധ പദ്ധതിയാണ് ഇതെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയ്ക്ക്* ആശ്വാസം നൽകിയ കേസിലെ അതേ വസ്തുതകൾ തന്നെയാണ് ഈ കേസിലും ഉള്ളത്. അതിനാൽ, സമാനമായ വസ്തുതകളിൽ ഈ കേസിന് വ്യത്യസ്തമായ ഒരു നിഗമനത്തിൽ എത്താൻ കഴിയില്ല. ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 141 പ്രകാരം ഭാവി കേസുകളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന നിയമ പ്രഖ്യാപനവും , ചിലപ്പോൾ അനുച്ഛേദം 142 പ്രകാരം ഒരു പ്രത്യേക കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ കാര്യമായ നീതി ഉറപ്പാക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഉത്തരവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കേണ്ടത് പ്രധാനമാണ്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ, അപ്പീൽവാദിയുടെ ക്ലെയിം ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ 50 ശതമാനത്തിൽ മാത്രമായി ഒതുങ്ങി നിന്നെങ്കിലും, മറ്റ് 50 ശതമാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അപ്പീൽവാദികൾ അന്തരിച്ച ഇസ്മായിൽ നദിയാദ്വാലയുടെ നിയമപരമായ അവകാശികളാണെന്നും, ഇബ്രാഹിം നദിയാദ്വാല എന്ന മറ്റൊരു അവകാശവാദി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും, അദ്ദേഹത്തിനാണ് 50 ശതമാനം സ്വത്ത്

ലഭിച്ചതെന്നും വിധിന്യായത്തിൽ തന്നെ പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ഇസ്മായിൽ നദിയാദ്വാലയുടെ അവകാശികൾ മാത്രമാണ് അപ്പീൽ നടത്തിയത് എന്നതിനാലാണ് ഈ നിർദ്ദേശം നൽകിയിരിക്കുന്നത്. [ഖണ്ഡിക 10-15] [774 ബി-എച്ച്; 775 എ-ബി]

*കൂൽസം ആർ. നാദിയാദ്വാല v. സംസ്ഥാനം മഹാരാഷ്ട്രയും മറ്റും.***(2012) 6 എസ് സി സി 348 : 2012 (7) എസ് സി എ എൽ ഇ 212 - ആശ്രയിച്ചത്.**

ഇൻഡോർ വികസന അതോറിറ്റി v. മനോഹർ ലാലും മറ്റുള്ളവരും മുതലായവ **[2019] 14 എസ് സി എ എൽ ഇ 470 - പരാമർശിച്ചത്.**

പരാമർശിച്ച കേസുകൾ

2012 (7) എസ് സി എ എൽ ഇ 212	**ആശ്രയിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 3**
[2019] 14 എസ് സി എ എൽ ഇ 470	**ആശ്രയിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 6**

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2016-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 3636

ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ 2002-ലെ റിട്ട് ഹർജി നമ്പർ 1667-ലെ, 2015 ജൂലൈ 31-ലെ വിധിന്യായത്തെയും 2015 സെപ്റ്റംബർ 11-ന് തിരുത്തിയ ഉത്തരവിനെയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ് ഈ അപ്പീൽ.

അഭിഭാഷകരായ രേഖ പാണ്ഡെ, അരവിന്ദ് കുമാർ ശർമ്മ, എന്നിവർ അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

മുതിർന്ന അഭിഭാഷകനായ ശ്യാം ദിവാൻ, അഭാഷകരായ വൈ. രാജ ഗോപാല റാവു, വൈ. വിസ്മയി റാവു, ഭാവ് രത്തൻ എന്നിവർ എതിർകക്ഷികൾക്കുവേണ്ടി ഹാജരായി.

കോടതിവിധി പ്രസ്താവിച്ചത്

ജസ്റ്റിസ് ആർ.എഫ്. നരിമാൻ.

1. ഈ കേസിന് ഒരല്പം സങ്കീർണ്ണമായ ചരിത്രമുണ്ട്.

2. 1943-ൽ, ഡിഫൻസ് ഓഫ് ഇന്ത്യ നിയമങ്ങൾ, 1939-ലെ നിയമം 75 എ പ്രകാരം ലഭിച്ച അധികാരം ഉപയോഗിച്ച് ഇന്ത്യാ ഗവൺമെൻറ്, മുംബൈയിലെ മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ സർവേ നമ്പർ 120/2 (ഭാഗം) ഉൾപ്പെടുന്ന 4 ഏക്കറും 34 ഗ്രന്തയും ഭൂമി രാജബഹദൂർ ഭഗവാൻദാസ് ഹരിദാസിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിൽ നിന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടു. 1949 ജൂലൈ 27-ന്, താനെ കളക്ടർ മേൽപ്പറഞ്ഞ 4 ഏക്കർ 34 ഗ്രന്തയിൽ നിന്ന് സർവേ നമ്പർ 120 ഭാഗം 2-

ലെ 2.68 ഏക്കർ ഭൂമി ആവശ്യമില്ലെന്ന് കണ്ട് തിരികെ നൽകി. ഒടുവിൽ, ഭൂമി ആദ്യം ആവശ്യപ്പെട്ടതിന് ശേഷവും, 8623 ചതുരശ്ര മീറ്റർ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരം 1975 ഒക്ടോബർ 24-ന് വിജ്ഞാപനം പുറത്തിറങ്ങി. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 6 പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനം 1978 നവംബർ 30-ന് പുറത്തിറങ്ങി. എതിർകക്ഷികൾ പറയുന്നതനുസരിച്ച്, നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം 1986 സെപ്റ്റംബർ 23-ന് ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റ് അവാർഡ് പാസാക്കി, ഇതിനെതിരെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 18, 30 എന്നിവ പ്രകാരം റഫറൻസുകൾ നൽകിയിരുന്നു. 1987 ജനുവരി 6-ന് സംസ്ഥാനം പ്രതീകാത്മക കൈവശപ്പെടുത്തൽ എടുത്ത ശേഷം, ആ കൈവശം ഇന്നുവരെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പക്കൽ തുടരുന്നുവെന്ന് എതിർകക്ഷികൾ സ്ഥിരീകരിച്ചു.

3. മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ മറ്റ് ഭൂമികളെ സംബന്ധിച്ച് ഫയൽ ചെയ്തതും ഇതേ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതുമായ ഒരു കേസിൽ, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാല v. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും* (2012) എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി ഭൂവുടമയുടെ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു. പ്രതിരോധ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യക്ക് വേണ്ടി ഒരു സെൻട്രൽ ഓർഡിനൻസ് ഡിപ്പോ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനായി ഇതേ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനമാണ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്ന് ഖണ്ഡിക 2-ൽ പ്രസ്താവിച്ച ശേഷം, ഈ ഭൂമിയുടെ ഗുണഭോക്താവ് കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റ് ആണെന്നും, അവർക്ക് നോട്ടീസ് നൽകിയിട്ടും അപ്പീൽ വാദം കേൾക്കുന്ന സമയത്ത് ഹാജരായില്ല എന്നും വിധിന്യായത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിലെ അപ്പീൽവാദി ഈ കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ നിരവധി വാദങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചു, ഇവയെ മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ എതിർത്തു. ഹൈക്കോടതി വിധിന്യായത്തിൽ ചെയ്തതുപോലെ കാലതാമസം കാരണം റിട്ട് ഹർജി തള്ളിക്കളയേണ്ടതായിരുന്നു എന്നതായിരുന്നു പ്രധാന എതിർവാദം. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4 വിശദീകരിച്ച ശേഷം, വകുപ്പ് 4 പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്ന ആവശ്യകതയും, ഏറ്റെടുക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ഭൂമി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്തെ സൗകര്യപ്രദമായ ഒന്നോ അതിലധികമോ സ്ഥലങ്ങളിൽ ആ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ സംഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ച് പൊതു അറിയിപ്പുകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്ന അധികാരി പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്ന ആവശ്യകതയും സംയോജിത വ്യവസ്ഥകളാണ്, ഇവ രണ്ടും നിർബന്ധമാണ് എന്നും ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. തുടർന്ന് കോടതി വിധിച്ചത്:

"13. *ഈ കേസിൽ, ഹൈക്കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ എതിർകക്ഷികൾ മറുപടി സത്യവാങ്മൂലം സമർപ്പിച്ചു. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4 പ്രകാരം ആവശ്യമായ പൊതു അറിയിപ്പുകൾ തങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ല എന്ന അപ്പീൽവാദികളുടെ വാദത്തെ അവർ തർക്കിച്ചില്ല. അത്തരം*

വിജ്ഞാപനം ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച എന്ന് മാത്രമാണ് അവർ ആവർത്തിച്ചത്. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരമുള്ള നിർബന്ധിത വ്യവസ്ഥ എതിർകക്ഷികൾ പാലിക്കാത്തതിനാൽ, പ്രസ്തുത ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടികൾ മുഴുവനായും അസാധുവായി പ്രഖ്യാപിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് കോടതിക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്."

14. *ജെ & കെ ഹൗസിംഗ് ബോർഡ് v. കുൻവർ സഞ്ജയ് കൃഷൻ കൗൾ എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചത്, താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തിക്ക് നോട്ടീസ് നൽകുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4 പ്രകാരം വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള എല്ലാ നടപടിക്രമങ്ങളും അതിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രീതിയിൽ നിർബന്ധമായും പാലിക്കപ്പെടണം, താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തികൾക്ക് ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളെക്കുറിച്ച് അറിവുണ്ടെങ്കിൽ പോലും ഇതിന് മാറ്റമില്ല. ഈ കോടതി കൂടുതൽ നിരീക്ഷിച്ചത് ഇപ്രകാരമാണ്:*

"32. *ഏതെങ്കിലും നിയമപരമായ വ്യവസ്ഥ ഒരു പ്രത്യേക കാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് ഒരു പ്രത്യേക രീതി വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുമ്പോൾ, പ്രസ്തുത കാര്യങ്ങൾ നിയമത്തിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള ആ രീതിയിൽ തന്നെ ചെയ്യണം എന്നത് സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ട നിയമമാണ്. ബന്ധപ്പെട്ട കക്ഷികൾക്ക് ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളെക്കുറിച്ച് അറിവുണ്ടായിരുന്നു എന്നതുകൊണ്ടോ വ്യക്തിഗത നോട്ടീസുകൾ നൽകിയിരുന്നു എന്നതുകൊണ്ടോ, നിയമത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള രീതിയിൽ എല്ലാ നടപടിക്രമങ്ങളും/രീതികളും കർശനമായി പാലിക്കണം എന്ന് നിയമം വ്യക്തമാക്കുമ്പോൾ, അതിന് മാറ്റം വരുന്നില്ല. സംസ്ഥാന നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ശേഷം 15 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ ഭൂവുടമകൾ തങ്ങളുടെ ആക്ഷേപങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ട എന്ന കാരണത്താൽ, ഈ വ്യവസ്ഥകൾ കർശനമായി പാലിക്കേണ്ടതില്ല എന്ന് അധികാരികൾക്ക് അവകാശപ്പെടാൻ അനുവാദം നൽകാനാവില്ല."*

15. അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ ഉന്നയിച്ച ഒന്നാമത്തെ വിഷയത്തിൽ കോടതി എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ച മറ്റ് വിഷയങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകേണ്ടതുണ്ടെന്ന് കോടതി കരുതുന്നില്ല.

4. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ (മുകളിൽ പരാമർശിച്ച), ചോദ്യം ചെയ്യൽ 1987-ൽ ഫയൽ ചെയ്ത ഒരു റിട്ട് ഹർജി വഴിയായിരുന്നു, എന്നാൽ നിലവിലെ കേസിൽ ചോദ്യം ചെയ്യൽ 2002-ൽ മാത്രമാണ് നടത്തിയത് എന്ന് ഇവിടെ പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതുണ്ട്.

5. അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷക ശ്രീമതി. രേഖ പാണ്ഡെ ഈ അപ്പീലിനെ പിന്തുണച്ച് നിരവധി വാദങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചു. ഒന്നാമതായി, ഈ കേസ് മൂന്ന്

ജഡ്ജിമാരടങ്ങിയ വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഈ കോടതിയുടെ 2018 മാർച്ച് 27-ലെ ഉത്തരവ് അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ആ ഉത്തരവ് ഇപ്രകാരമാണ്:

"1. എതിർകക്ഷികളുടെ ഭൂമി, 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4 പ്രകാരം 1975 ഒക്ടോബർ 24-ലെ വിജ്ഞാപനം വഴി ഏറ്റെടുത്തു. ഈ ഭൂമി മുമ്പ് 1942 മുതൽ 1945 വരെ പ്രതിരോധ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. 1986-ൽ അവാർഡ് പ്രഖ്യാപിക്കുകയും 1987 ജനുവരി 6-ന് ഭൂമി പ്രതീകാത്മകമായി കൈവശപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ അവാർഡിനെതിരെ എതിർകക്ഷികൾ ആക്ഷേപങ്ങൾ ഫയൽ ചെയ്തു. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 18 പ്രകാരം ഒരു റഫറൻസ് നടത്തുകയും അത് തീർപ്പാക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം, നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4 പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനത്തിന് ആവശ്യമായ കൃത്യമായ പ്രസിദ്ധീകരണം ഉണ്ടായില്ല എന്ന നിർബന്ധിത വ്യവസ്ഥ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിക്കൊണ്ടാണ് എതിർകക്ഷികൾ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തത്.

2. ഈ കോടതിയുടെ "കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാല v. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം" എന്ന വിധിന്യായത്തെ (2012) ആശ്രയിച്ച് ഹൈക്കോടതി എതിർകക്ഷികളുടെ വാദം ശരിവച്ചു.

3. 1942 മുതൽ 1945 വരെ പ്രതിരോധ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഭൂമി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്ന വസ്തുതയും, 1975 ഒക്ടോബർ 24-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനത്തെ 2002 ജൂൺ 24-ന് ഫയൽ ചെയ്ത റിട്ട് ഹർജി വഴിയാണ് ആദ്യമായി ചോദ്യം ചെയ്തതെന്ന വസ്തുതയും പരിഗണിച്ച്, അത്തരമൊരു ഹർജി പരിഗണിക്കുന്നത് പൊതുതാൽപ്പര്യത്തെ ഗുരുതരമായി ബാധിക്കുമെന്നതിനാൽ കാലതാമസത്തിന്റെ പേരിൽ ഹൈക്കോടതി റിട്ട് ഹർജി തള്ളിക്കളയേണ്ടതായിരുന്നു എന്ന് അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ സമർപ്പിച്ചു. ആശ്രയിച്ച വിധിന്യായം കാലതാമസം എന്ന തത്വത്തെ അവഗണിക്കുന്നു എന്നും സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു.

4. കാലതാമസവും വീഴ്ചയും ഉണ്ടായിട്ടും, ഈ കോടതി മുൻ വിധിന്യായത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കി എന്ന് എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ സമർപ്പിച്ചു.

5. 27 വർഷത്തിനുശേഷം ഏറ്റെടുക്കലിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിൽ കാലതാമസവും വീഴ്ചയും ഒരു തടസ്സമായേക്കാം എന്ന് കോടതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. *തമിഴ്നാട് ഹൗസിങ് ബോർഡ്, ചെന്നൈ v. എം. മെയ്യപ്പനും മറ്റുള്ളവരും* എന്ന കേസിൽ (2010) ഈ കോടതി വിധിച്ചത്, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിൽ, പൊതു പ്രാധാന്യമുള്ള പദ്ധതികളെ തടസ്സപ്പെടുത്താൻ സാധ്യതയുള്ളതിനാൽ, പഴകിയ വ്യവഹാരങ്ങളെ കോടതി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കരുത് എന്നാണ്. *ദയാൽ സിംഗ് v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ* എന്ന മൂന്നംഗ ജഡ്ജി ബെഞ്ചിന്റെ വിധിയിലെ വിപരീത കാഴ്ചപ്പാട് *രബീന്ദ്രനാഥ് ബോസ് v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ* എന്ന ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായവുമായും *പ്രിൻറേഴ്സ് (മൈസൂർ) ലിമിറ്റഡ് v. എം.എ.*

റഷീദ് എന്ന മൂന്നംഗ ജഡ്ജി ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായവുമായും വൈരുദ്ധ്യത്തിലാണെന്ന് കണക്കാക്കി. ഈ വിധിന്യായത്തെ അടുത്തിടെ *ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി v. ശൈലേന്ദ്ര (മരിച്ചവരുടെ നിയമപരമായ അവകാശികൾ വഴി) മറ്റുള്ളവരും* എന്ന മൂന്നംഗ ജഡ്ജി ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായത്തിൽ (2018 ഫെബ്രുവരി 8-ന് പ്രസ്താവിച്ചത്) അംഗീകരിച്ചിരുന്നു.

6. മുകളിൽ പറഞ്ഞതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ, കാലതാമസവും വീഴ്ചയും അവഗണിക്കണം എന്ന് *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാല v. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം* എന്ന രണ്ട് ജഡ്ജി ബെഞ്ചിന്റെ വിധിയിൽ എടുത്ത നിലപാട് സംശയാസ്പദമാണ്.

7. അതിനാൽ, ഈ വിഷയം മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരടങ്ങിയ ബെഞ്ചിന് മുമ്പാകെ വെക്കേണ്ടതുണ്ട് എന്ന് കോടതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

8. അതനുസരിച്ച്, ഉചിതമായ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കായി രേഖകൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഇന്ത്യയുടെ ചീഫ് ജസ്റ്റിസിന് മുമ്പാകെ സമർപ്പിക്കുക.

6. അഭിഭാഷകയായ ശ്രീമതി. പാണ്ഡെ, നിയമപരമായി വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനത്തിനെതിരെ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിലെ ഇത്രയധികം വലിയ കാലതാമസം അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല എന്ന് കോടതി മുമ്പാകെ വാദിച്ചു. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ, അവാർഡ് 1986-ൽ മാത്രമാണ് നൽകിയതെന്നും റിട്ട് ഹർജി 1987-ൽ ഫയൽ ചെയ്തതിനാൽ, കാലതാമസം ഒരു വർഷം മാത്രമാണെന്നും അവർ വാദിച്ചു. എന്നാൽ നിലവിലെ കേസിൽ, നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ, റിട്ട് ഹർജി 2002-ൽ മാത്രമാണ് ഫയൽ ചെയ്തത്. മറ്റൊരു പ്രധാന വ്യത്യാസം, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ അങ്ങനെയല്ലെങ്കിലും, ഈ കേസിൽ എതിർകക്ഷികൾക്ക് വ്യക്തിഗത നോട്ടീസ് നൽകിയിരുന്നു എന്നതാണ്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസ് "പെർ ഇൻക്യൂറിയം/(ശരിയായ നിയമം പരിഗണിക്കാതെ നൽകിയ വിധി)" ആണെന്നും അവർ വാദിച്ചു. കാരണം, 1984-ലെ ഭേദഗതി നിയമം മുൻകാല പ്രാബല്യമില്ലാത്തതാണെന്നിരിക്കെ, 1975-ലെ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 1984-ലെ ഭേദഗതി നിയമം ഉളവാക്കിയ ഒരു വിഷയം ആ വിധിയിൽ തീരുമാനിച്ചു. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന റിട്ട് ഹർജികളുടെ കാര്യത്തിൽ, കാലതാമസം ഒരു നല്ല കാരണമായി കണക്കാക്കുമോ എന്ന വിഷയം ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് *ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി v. മനോഹർ ലാൽ ആൻറ് അദേഴ്സ്* എന്ന കേസിൽ പരിഗണിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, അതിനാൽ ഈ കേസിന്റെ വിധി പ്രസ്താവിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിക്ക് വേണ്ടി കാത്തിരിക്കണമെന്നും അവർ കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഈ ഏറ്റെടുക്കൽ സുപ്രധാനമായ പ്രതിരോധ

ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ളതാണെന്നും 1942 മുതൽ ഈ ഭൂമി കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ കൈവശമാണെന്ന വസ്തുതയും അവർ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞു. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* വിധിന്യായം ശരിയായി വായിച്ചാൽ, വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം പൂർണ്ണമായി റദ്ദാക്കുന്നതിന് തുല്യമല്ലെന്നും, വിധിന്യായത്തിന്റെ അവസാന ഖണ്ഡികയിൽ അപ്പീൽവാദിയുടെ ക്ലെയിം ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ 50 ശതമാനത്തിൽ മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരുന്നെന്നും, അതിനാൽ 50 ശതമാനം ഒഴിഞ്ഞ കൈവശം ഉടൻ അപ്പീലന് കൈമാറാൻ നിർദ്ദേശിക്കുക മാത്രമാണ് ചെയ്തതെന്നും അവർ വാദിച്ചു.

7. ഈ വാദങ്ങൾക്കെതിരെ, എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. ശ്യാം ദിവാൻ, രണ്ട് കേസുകളിലെയും വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം ഒന്നുതന്നെയാണെന്നും, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസ് ഈ കോടതിയുടെ അന്തിമ വിധിയാണെന്നും, അതിലെ പുനഃപരിശോധനാ ഹർജിയും കിയുറേറ്റീവ് ഹർജിയും തള്ളിക്കളഞ്ഞതാണെന്നും, അതിനാൽ ആ വിധി ഈ കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ പൂർണ്ണമായി ബാധകമാകുമെന്നും വാദിച്ചു. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ, സംസ്ഥാനത്തിന് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ കാലതാമസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യം ഉന്നയിച്ചിരുന്നെങ്കിലും അതിന് നേരിട്ട് മറുപടി നൽകിയിരുന്നില്ല. കാരണം, ആ കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് അനുസരിച്ച്, വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനത്തിലെ ഒരു നിർബന്ധിത വ്യവസ്ഥ പാലിക്കപ്പെടാത്തത് നിയമത്തിന്റെ കണ്ണിൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടന്നില്ല എന്നതിന് തുല്യമാണ്. ഈ കാരണത്താൽ, ബോംബെ ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തെ അദ്ദേഹം ന്യായീകരിച്ചു.

8. 2018 മാർച്ച് 27-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം, കാലതാമസം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല എന്ന *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിലെ വിധി കണക്കിലെടുത്ത് ഈ കേസ് വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തെങ്കിലും, ഈ കേസിലെ വസ്തുതകൾ പരിഗണിച്ച് പ്രസ്തുത ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം നൽകേണ്ടതില്ല എന്ന് കോടതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. കാരണം, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ റദ്ദാക്കിയ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം തന്നെയാണ് ഈ കേസിലും ഉള്ളത്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിലെ ഖണ്ഡിക 13-ൽ ഈ കോടതി മുഴുവൻ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളും റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവായതായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നും കോടതി ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം മലാഡ് ഗ്രാമത്തിലെ മറ്റ് ഭൂമികളെ മാത്രമല്ല, വധവാൻ ഗ്രാമം പോലെയുള്ള മറ്റൊരു ഗ്രാമത്തിലെ ഭൂമിയെയും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും, വധവാൻ ഗ്രാമത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടി തെറ്റാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന നിലയിലേക്ക് ഈ കോടതിയുടെ വിധി പോയില്ലെന്നുമുള്ള ശ്രീമതി. പാണ്ഡെയുടെ വാദം

അംഗീകരിക്കാൻ കോടതിക്ക് കഴിയില്ല. ഈ കേസിലെ ഭൂമിയോട് ചേർന്നുള്ള സ്ഥലമായിരുന്നു *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്‌വാലയുടെ* കേസിലെ ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന മലാഡ് ഗ്രാമത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഇതേ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവായതായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, സമാന സാഹചര്യങ്ങളിലുള്ള രണ്ടു വ്യക്തികൾക്കിടയിൽ വിവേചനം കാണിക്കുന്നതിന് തുല്യമായതിനാൽ, യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യക്ക് അനുകൂലമായി നിലവിലെ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുന്നത് നീതിയുടെ താൽപ്പര്യത്തിന് അനുയോജ്യമാകില്ല.

9. ശ്രീമതി. പാണ്ഡെ ഉന്നയിച്ച മറ്റ് ചില വാദങ്ങളിലേക്ക് തിരിയുമ്പോൾ, ഒന്നാമതായി, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്‌വാലയുടെ* കേസിൽ, റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിൽ 12 വർഷത്തെ കാലതാമസമുണ്ടെന്ന കാരണത്താലാണ് ഹൈക്കോടതി ഹർജി തള്ളിയത്, ഈ കേസിൽ അവാർഡ് 1986-ൽ മാത്രമാണ് പാസാക്കിയതുകൊണ്ട് ഒരു വർഷത്തെ കാലതാമസം മാത്രമാണ് ഉണ്ടായതെന്ന കാരണത്താലായിരുന്നില്ല. രണ്ടാമതായി, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്‌വാലയുടെ* കേസിൽ വ്യക്തിഗതമായി നോട്ടീസ് നൽകിയില്ല എന്നതിന് വിപരീതമായി, ഈ കേസിൽ നോട്ടീസുകൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ നൽകിയിട്ടുണ്ട് എന്ന വസ്തുത, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്‌വാലയുടെ* കേസിൽ വിധിച്ചതുപോലെ നിർബന്ധിത വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കുന്നതിന് ഒരു വ്യത്യാസവും വരുത്തുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, അപ്പീൽ നൽകിയ വിധിന്യായത്തിൽ ഇത് തള്ളിക്കളഞ്ഞത് ഇപ്രകാരമാണ്:

11. എന്നിരുന്നാലും, കോടതി ഇപ്പോൾ ആദ്യത്തെ എതിർകക്ഷി ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയാണ്. റിട്ട് ഹർജി പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, പ്രത്യേകിച്ച് അതിലെ ഖണ്ഡിക 4-ലെ നിബന്ധന (എച്ച്) പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, ഹർജികക്ഷികൾ ഒരു പ്രത്യേക വാദം ഉന്നയിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന് കാണാം: പ്രസ്തുത നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4-ലെ ഉപവകുപ്പ് (1) പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനത്തിനെതിരെ ആക്ഷേപങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുന്നതിന് ഹർജികക്ഷികൾക്കോ അവരുടെ മുൻഗാമികൾക്കോ നോട്ടീസ് ലഭിക്കുകയോ അവസരം നൽകുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല.

.....

.....

ശ്രീ. മനോജ് ശങ്കർറാവു ഗോഹദ്, സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ (4) സമർപ്പിച്ച സത്യവാങ്മൂലം, ഈ ഹർജിയിലെ ഈ വസ്തുതാപരവും നിയമപരവുമായ ചോദ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് പൂർണ്ണമായും മൗനം പാലിക്കുന്നു.

.....

....."

10. "പെർ ഇൻക്യൂറിയം " എന്ന വാദത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, 1984-ലെ ഭേദഗതിയിലൂടെയാണ് വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് ആദ്യമായി വന്നതെങ്കിലും, ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന് പുറമെ പൊതു അറിയിപ്പുകൾ നൽകണമെന്ന വ്യവസ്ഥ തുടക്കം മുതൽ നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് പ്രസ്താവിച്ച് ഈ വാദം തള്ളിക്കളയാവുന്നതാണ്. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസ് പത്രപ്രസിദ്ധീകരണം ഒട്ടും കൈകാര്യം ചെയ്തില്ല. അത് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലെ പ്രസിദ്ധീകരണവും ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ സംഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതു അറിയിപ്പുകളും നൽകണമെന്ന വ്യവസ്ഥയെ മാത്രമാണ് കൈകാര്യം ചെയ്തത്. ഇവ രണ്ടും വകുപ്പ് 4 പ്രകാരമുള്ള സംയോജിതവും നിർബന്ധിതവുമായ ആവശ്യകതകളായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടു.

11. *ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയുടെ* കേസുമായി (മുകളിൽ പരാമർശിച്ച) ബന്ധപ്പെട്ട്, ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് പല ചോദ്യങ്ങളും പരിഗണിക്കുന്നുണ്ട്, അവയെല്ലാം 2013-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24-ന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്.

12. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, മുകളിൽ കോടതി പ്രസ്താവിച്ചത് കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിക്ക് വേണ്ടി ഈ കേസ് മാറ്റിവെക്കേണ്ടത് തികച്ചും അനാവശ്യമാണ്.

13. 1942 മുതൽ കേന്ദ്രത്തിന്റെ കൈവശമുള്ള ഒരു പ്രതിരോധ പദ്ധതിയാണ് ഇതെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയ്ക്ക്* പരിഹാരം നൽകിയ കേസിലെ അതേ വസ്തുതകൾ തന്നെയാണ് ഈ കേസിലും ഉള്ളത്. അതിനാൽ, സമാനമായ വസ്തുതകളിൽ ഈ കേസിന് വ്യത്യസ്തമായ ഒരു നിഗമനത്തിൽ എത്താൻ കഴിയില്ല.

14. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* കേസിൽ അപ്പീൽവാദികളുടെ ക്ലെയിം ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ 50 ശതമാനത്തിൽ മാത്രമായി ഒതുങ്ങിനിന്നതിനാൽ, മുഴുവൻ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനവും റദ്ദാക്കിയതായി ഒരു പ്രഖ്യാപനം ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്ന വാദത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 141 പ്രകാരം മറ്റ് ഭാവി കേസുകളെ ബാധിക്കുന്ന നിയമ പ്രഖ്യാപനവും, ചിലപ്പോൾ അനുച്ഛേദം 142 പ്രകാരം ഒരു പ്രത്യേക കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ കാര്യമായ നീതി ഉറപ്പാക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഉത്തരവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കേണ്ടത് പ്രധാനമാണ്.

15. *കുൽസും ആർ. നദിയാദ്വാലയുടെ* വിധിന്യായത്തിലെ ഖണ്ഡിക 16 വായിക്കുമ്പോൾ, അപ്പീൽവാദിയുടെ ക്ലെയിം ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ 50 ശതമാനത്തിൽ മാത്രമായി ഒതുങ്ങിനിന്നുവെങ്കിലും, മറ്റ് 50 ശതമാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അപ്പീൽവാദികൾ അന്തരിച്ച ഇസ്മായിൽ നദിയാദ്വാലയുടെ നിയമപരമായ അവകാശികളാണെന്നും, ഇബ്രാഹിം നദിയാദ്വാല എന്ന മറ്റൊരു അവകാശവാദി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും, അദ്ദേഹത്തിനാണ് 50 ശതമാനം സ്വത്ത് ലഭിച്ചതെന്നും വിധിന്യായത്തിൽ തന്നെ പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ഇസ്മായിൽ നദിയാദ്വാലയുടെ അവകാശികൾ മാത്രമാണ് അപ്പീൽ നടത്തിയത് എന്നതിനാലാണ് ഈ നിർദ്ദേശം നൽകിയിരിക്കുന്നത്.

16. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ അപ്പീൽ കോടതി തള്ളിക്കളയുന്നു.

ദിവ്യ പാണ്ഡെ അപ്പീൽ തള്ളിക്കളഞ്ഞു.